

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА“ НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЂАЈУ

СЛУЖБЕНИ ДЕО

МИ

П Е Т А Р I

ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ И ВОЉИ НАРОДНОЈ

КРАЉ СРБИЈЕ

На предлог Нашег Министра Унутрашњих Дела и Нашег Министра Војног, а на основу §§ 5., 15., 16., 27. тач. 1. и 29. тач. 1. Устројства Централне Државне Управе, члана 6. и 7. закона о устројству војске, члана 33. тач. 1. закона санитарског и § 326. кривичног закона, — ради стићења интереса државних у погледу спречавања ухођења, царинских права, народног здравља и народне одбране, као и безбедности грађана — прописујемо следећу

УРЕДБУ

о саобраћају справама, које се крећу по ваздуху.

Чл. 1. Справе, које се крећу по ваздуху, јесу домаће или стране према томе, којој држави припадају њени сопственици. Те справе не уживају екстериторијалност.

Чл. 2. Те справе морају бити сигурне и не могу се употребљавати без дозволе Министра Унутрашњих Дела. У дозволи ће бити тачно описана справа, која се мора свакад одржавати у исправном стању.

Чл. 3. На свакој справи мора бити исписано на непомичној табли име сопственика и његов стан, име конструктора и нумера апарата, назнака земље одакле је и број под којим је дата дозвола за употребу справе.

Чл. 4. Управљач справе мора да има уверење Министра Војног о својој способности.

Чл. 5. Свака справа мора имати на себи знак (печатом власти притврђен), који јој нарочито буде прописан при давању дозволе, и мора да има путну књигу, оверену при давању дозволе, а у коју свака власт има права да упише што налази за потребно, док се справа налази на земљи.

Чл. 6. На справама не сме бити: оружја, муниције, експлозива, апарата фотографских, радиотелеграфских и радиотелефонских, голуба писмоноша, нити се са справа сме што бацити на земљу, — осим по дозволи српске полицијске власти, која ће у дозволи побројати предмете, који се могу бацати и који својим падом неће представљати никакву опасност по становништво (као ситан песак, вода).

Чл. 7. Справе не смеју да лете при непогоди или ноћу (после заласка, а пре изласка сунца), нити да бацају од себе светлост — сем по нарочитој дозволи Министра Унутрашњих Дела.

Чл. 8. Справе не смеју да лете у ваздушне регионе око утврђених места, сем по нарочитој дозволи Министра Унутрашњих Дела, која ће се давати по споразуму са Министром Војном.

Чл. 9. Справа може летети само у оном правцу, који јој назначи полицијска власт. Уписујући то и у путну књигу.

Чл. 10. Полицијска власт може свакад извршити преглед справа и има права издавати наређења, да управљач справе спусти справу из ваздуха на земљу. Управљач има дужност, да ту наредбу послуша.

Чл. 11. Справе са туђе територије, ма чије оне биле (приватне, јавне, полицијске и т. д. осим војних), могу прећи над српску територију само на месту и у време, које одреди царинска власт у споразуму са Министром Унутрашњих Дела. Такве справе мораће одмах да се спусте на одређено место ради даље примене прописа законских, наредаба власти и одредаба из ове Уредбе.

Чл. 12. За време мобилизације и рата никакве стране справе (биле приватне, јавне, полицијске и т. д.) не могу летети над српском територијом, сем кад Министар Унутрашњих Дела и Министар Војни издаду по своме нахођењу нарочиту дозволу за то и проишну знаке. Стране војне справе никако не смеју летети над српском територијом, па ни у време мира.

Чл. 13. Све справе, које за време мобилизације и рата без дозволе и знаке лете над српском територијом, сматраће се као справе непријатељске државе и са њима ће се као са таквима поступати.

Чл. 14. Полицијске и војне власти се овлашћују, да сматрају, да особље на справама у ваздуху, које немају одобрења и знака, врши кривична дела из главе девете кривичног закона и из главе пете војног кривичног закона; да се то особље налази у бегству и као ухваћено на самом делу, не поштујући ни прописе ове уредбе, и да према томе имају права и дужност да употребе све мере, да се справе што пре спусте на земљу. Полицијским властима ће указивати помоћ и стављати на расположење потребан материјал за то најближа војна власт. Полицијске пак власти ће предузимати све што је потребно, да се којим случајем не оштете српске државно справе са особљем, у коме ће циљу тражити потребна објашњења од надлежних власти.

Чл. 15. Са одговорним лицима надлежне власти ће поступати по закону. — Све справе, као оруђа, којима се чине кривична дела, конфисковаће се у корист државе свакад, кад се њима учини ма које кривично дело.

Чл. 16. О датим дозволама и знаковима по званичној дужности ће се извештавати војне и полицијске власти.

Ова уредба важи после десет дана од објаве у Српским Новинама.

Препоручујемо свима Нашим Министрима, да ову Уредбу обнародују и о извршењу њеном се старају, властима

заповедамо, да по њој поступају, а свима да јој се покоравају.

ПБр. 1775.

18. фебруара 1913. год.
у Београду.

П Е Т А Р С. Р.

Председник

Министарског Савета,

Министар Иностранних Дела,

Ник. П. Пашић С. Р.

Министар Финансија,

Д-р Л. Пачу С. Р.

Министар

Унутрашњих Дела,

Стој. М. Протић С. Р.

Министар Правде,

Д-р М. Полићевит С. Р.

Министар

Народне Привреде,

К. М. Стојановић С. Р.

Министар Грађевина,

Ј. П. Јовановић С. Р.

Министар

Просвете и Црквених Послова,

Љ. Јовановић С. Р.

Министар Војни

генерал,

Мил. Божановић С. Р.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Живорад Вујић, полициски писар треће класе Управе вароши Београда, на основу § 76. зак. о чиновницима грађанског реда отпусти из државне службе.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 20. фебруара 1913. год. у Београду

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Драгиша Миловановић, полициски писар треће класе среза ужичког, на основу §. 76. закона о чиновницима грађанског реда отпусти из државне службе у интересу исте.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 20. фебруара 1913. год. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

О ИСТУПИМА

од

Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

2. Оне скитнице и безкућници, који без уредног каквог занимања и начина живљења у банчењу и беспослици жи-

вот проводећи разне полицајне неуредности (ексцесе), као што је опијање, свађање, псовање, бијење, крађа и у опште оно чине, што јавни мир и поредак квари“.

а) Радња се састоји дакле у опијању, свађању, исовању, бијењу, крађи и у опште у радњама, којима се квари јавни мир и поредак, од стране оног, који без уредног каквог занимања и начина живљења у банчењу и беспослици живот проводи.

б) Ако би која од наведених радњи сама за себе сачињавала какво кривично дело, онда би постојао идеални стицај између њега и овог иступа.

в) *Кривац*. В. 1 б 1°.

г) *Казна*.

За трећи поврат прописано је у ал. 2: „Ако они и почем су два или више пута полицајно кажњени, опет такво што чине и по томе се као непоправими показују, по издржаној казни могу се протерати у друго место а ако су странци и из Србије“.

3. Скитнице, бећари и сви они, који се из једног места било пресудом судјеском или полицајном протерају, па се пре истечења рока прогонства без допштења поврате“.

а) Радња се састоји дакле у повратку без одобрења у извесно место од стране оног, који је из тог места протеран на основу судске пресуде, пре истека рока прогонства.

1° Без значаја је, која је власт изрекла пресуду о прогонству.

2° Ово важи како за српске поданике тако и за стране поданике, који би били из Србије прогнани.

б) *Кривац*. В. 1 б 1°.

в) *Казна*.

У ст. 2 прописано је: „По издржаној казни да се опет протерају“.

4. Већар, који у својој исправи што замрља, избрише или поквари“.

а) Радња се састоји дакле у замрљивању, брисању или кварењу у опште у преиначавању чега у служитељској (бећарској) исправи.

б) Ако је преиначоње онакво, какво је потребно за фалсификовање исправе из § 147 к. з., што ће бити случај онда, кад је садржина служитељске исправе тако измењена, да је она услед ове промене од важности за доказ какве правно релевантне чињенице, за чији доказ пре те промене није служила,¹⁾ и ако је она употребљена, онда постоји фалсификовање из § 150. Ако пак преиначоње није онакво и исправа је употребљена, има се применити § 342 т. 4.²⁾

в) *Кривац*.

1° Као извршилац, подстрекач или помагач може одговарати, т. ј. може бити кривац само онај, чија је исправа (т. 4: „бећар, који у својој исправи...“).

2° В. 1 б 1°.

VII. *Истуи из § 342 а к. з.* — „Затвором до десет дана, вели се у овом §, да

се казне они, који без занимања остану, и у беспослици живот проводе, ако не могу показати, да имају откуда на поштен начин живети, а не нађу себи занимања до времена, које им полицајна власт одреди, и по издржаној казни имају радити онде, где им полицајна власт посла нађе, ако га опет сами не нађу“.

а) Радња се састоји дакле у наследовању наредби полицијске власти, да се у одређеном року нађе себи занимање, од стране онога, који без занимања остане и не може показати, да има откуда на поштен начин живети.

б) По издржаној казни има дакле полицијска власт да нађе занимање осуђеном, и ако он ипак не би радио, имао би се понова казнити.

в) *Кривац*. В. 1 б 1°.

VIII. *Истуи из § 343 к. з.* — „Страни поданици, вели се у овом §, који не могу показати, да уредно какво занимање имају, да на дозвољени начин своје уживање заслужују, или да други какав извор имају, одкуда свој ужитак застирати могу, да не би општину на терету били, протераће се из Србије“.

а) Радња се састоји дакле у немању никаквог уредног занимања нити каквог другог извора за издржавање од стране каквог странца.

б) *Кривац*. В. 1 б 1°.

IX. *Истуи из § 344 к. з.* (непријава путника). — „Ко какво лице, вели се у овом § из другог места у своју кућу прими, па га за 24 сата месној полицијској или, где ове нема, општинској власти не јави, да се казни новчано од 5 до 150 динара. Тако исто казниће се и у случају, кад одлазак каквог лица не пријави у истом року. Ако осуђени није у стању ову казну да плати, да му се ова замени затвором до месец дана“.

а) Радња се састоји дакле у непријави доласка или одласка госта из другог места полицијској или општинској власти у року од 24 сата.

1° Без значаја је дакле, да ли је непријављени гост одсео у приватној кући или у хотелу.

2° Без значаја је такође, да ли је гост какав сродник или добар познаник онога, код кога је одсео или не,

3° Гост треба дакле да је из другог места, села или вароши.

4° У местима, где има полицијске власти, пријава се има дакле учинити код ове власти, а у другим местима код општинске власти.

б) *Кривац*. В. 1 б 1°.

в) Што се тиче надлежности, у ал. 4 вели се: „Казну ову изриче: у граду Београду управник града Београда, у округу окружни начелник, а у срезу срески начелник“.

X. *Истуи из § 344 а к. з.* — „Неовлашћено, вели се у овом §, прави скице или цртеже војних терђава или утерђења или ове фотографише, казниће се затвором до месец дана или новчано до 300

¹⁾ В. *Живановић* Посебни Део III § 111 I 1 а 2°.

²⁾ Погрешно према томе вели *Ценић* 842: „Овде се разуму мање значење измене, које не би, онаквог значаја биле, каквог су оне, о којима § 150 говори“.

дана, у колико ова радња није обухваћена одредбом § 85 а овог Законика“.

а) 1° Радња се састоји дакле у прављењу скица или цртежа војних терђава или утврђења или у фотографисању истих. В. Посебни Део II.

2° За појам овог иступа потребан је један специјалан услов инкриминације: да извршене скице и фотографије нису такве, да интерес државе захтева, да се у тајности чувају, јер ако би овај интерес постојао, имао би се применити § 85 а к. з., постојао би дакле злочин издаје.

б) Кривац. В. 1 б 1°.

§ 5. Иступи у погледу затвореника и њихових чувара.

Иступи у погледу затвореника и њихових чувара предвиђени су у глави XXXVI к. з., чији је наслов: „О апсеницима и њиховим чуварима“. Они су:

1. Иступ из § 345. к. з. (иступно ослобођење затвореника). — „Затвором од три до дванаест дана, вели се у овом §, да се казни, ко апсенику за иступање на затвор осуђеном оруђе даде, или му иначе на руку учини, те овај из затвора побегне“.

1. а) Радња се састоји дакле у ослобођењу лица, које је за какав иступ осуђено.

1° Под затвором се има разумети свака зграда, у коју се смештају затвореници за иступ осуђени, дакле и болница, у коју се смештају оболели иступни осуђеници.¹⁾

2° Затвор треба дакле да је досуђен за какав иступ, јер би се иначе имао применити § 98 к. з. (в. Посебни Део III § 94).

3° Без значаја је то, што је у време ослобођења затвор тренутно остао без надзора, в. пр. зато, што је надзорник нао у несвст, јер с правног гледишта затвор и тада постоји.²⁾

4° Као радња извршења сматра се свака радња, којом је допринето ослобођењу, дакле и помагање затворенику да из затвора побегне (§ 345: „оруже даде или му иначе на руку учини“).

5° Овде спада наравно и случај, кад се ослободи затвореник, који се стражарно спроводи или праги. Овај случај је изрично предвиђен код ослобођења затвореника за злочин или преступ осуђених из § 98 к. з. (в. Посебни Део III § 94 I 2 б 2°).

б) За питање о противправности без значаја је, да ли је затвор материјално оправдан или не (в. Посебни Део III § 98 I 3).

2. Овај иступ је свршен онда, кад се затвореник налази ван затвора, рачунајући ту и ограду затвора. Не би дакле био свршен, кад би затвореник обио собу и из ње изашао у двориште завода, али је ту ухваћен, пре него што је изашао (в. Посебни Део III § 94 II 1).

а) У случају стражарног спровођења или праћења ослобођење је свршено онда, кад је прекинута власт стражарева над затвореником, што је једно фактичко питање (в. Посебни Део III § 94 II 2).

б) Без значаја је, колико је трајао ослобођење. Овај иступ није дакле трајно кривично дело.

3. Ако је ослобођење иступног затвореника силом извршено, имао би се применити § 98 ал. 1 ст. 2, к. з. пошто овај случај није предвиђен у глави XXXVI. (в. Посебни Део III § 94 IV).

4) Кривац.

Пошто је овај иступ само једна привилегирана врста ослобођења затвореника из 98 к. з., има се узети, да је и овде, што се виности тиче, потребан умишљај. Нехатни извршилац ослобођења не може се дакле казнити.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

О САОБРАЋАЈУ СПРАВАМА, КОЈЕ СЕ КРЕЋУ ПО ВАЗДУХУ

Да ли простор ваздушног стуба, који се налази над једним земљиштем, припада без икаквих граница сопственику дотичног земљишта или не, није у теорији начисто изведено, јер су мишљења о томе подељена. Док једни научари мисле да ваздушни простори могу бити предмет својине без обзира на удаљеност од нивоа земљишта, други су мишљења, да својина престаје тамо, где не може бити помена о подизању грађевина или плантација, пошто атмосфера, по самој својој природи, не може да буде стварно заузета, јер то заузеће, ма какво било, нема стварну трајност. По овом другом мишљењу ваздушни простори су слободни, и њих, у колико нису заузети грађевинама и прорашћем, може сваки слободно употребљавати.

Тако исто код питања, да ли држава има право сопствености или суверености над ваздушним слојевима, који се простиру над државном територијом, или таквога права нема, стоје два мишљења. Ако држава нема право суверености над том атмосфером, иста је слободна; ако има право суверености, може ограничавати прво употребе ваздушних слојева по сили саме суверености. — Дакле одговор на питање није без правних последица.

Али, и они, који сматрају, да је атмосфера слободна и да се права државне суверености не простиру и над горњим ваздушним слојевима, признају држави право на предузимање мера за регулисање употребе атмосфере, потребних за одржање државе.

Према томе неоспорно је, да свака држава, кад је реч о употреби атмосфере над територијом те државне области, има право да ограничава употребу ваздушних простора радиштићења интереса др-

жавних у погледу спречавања ухођења, царинских права, народног здравља, и народне одбране, као и безбедности грађана. Ваздухопловство, — дајемо овој речи шири обим, — јесте један вид употребе атмосфере. Ваздухопловство може да престава опасношћу за државу, и ова има да се од зла брани. Ваздух ако је слободан, то је само под ограничењима потребним за одржање државе и само дотле док држава не види себе у опасности. Други вид употребе атмосфере јесте путем безжичне телеграфије или радиотелеграфије (где долазе и безжични телефони).

Поједине ствари, које стоје у вези са ваздухопловством расправљане су и на Конференцијама Мира у Хагу. Тако, пошто ваздухопловац не може да се креће прикривено, и пошто се с тога не може изједначити са уходом у правом смислу, чланом 29. правила Конференције Хашке од 1899. и 1907. године предвиђено је ово: „Може се сматрати као ухода онај само, који ради тајно или под лажним изговором и прибира податке у оперативној зони са намером, да то саопшти непријатељу. Тако, војна лица, непрерушена, која продру у оперативну зону непријатељске војске ради прикупљања обавештења, не сматрају се за шпијуне. За тим, не могу се такође узети за шпијуне: војна или невојна лица, која отворено врше своју дужност преносећи депеше (вести) за сопствену или непријатељску војску. У ову категорију улазе тако исто и лица, послата на балону, да однесу депеше и, у опште, да одржавају везу између делова једне војске или једне територије“. Даље, на другој Хашкој Конференцији 1907. године учињена је декларација: „Уговарајуће странке пристају, за време до краја треће конференције мира, на забрану да се бацају пројектили и експлозивни са балона или са других летећих машина“. На ову декларацију није пристало осам држава, али и на њих се односи општа забрана, да се са висина бацају пројектили или експлозивни на вароши и места, која се не бране за време рата.

Употреба справа, које се крећу по ваздуху, узима све веће размере, и та употреба не треба да остане нерегулисана на начин, како ће држава у првом реду своје интересе да обезбеди. Институту за Међународно Право, и једној међународној конференцији о ваздухопловству, одржаној у Паризу 1910. године, учињени су извесни пројекти за уређење ваздухопловства за време мира. Дакле израде правила о ваздухопловству тек су на дневном реду, пошто је ствар релативно нова, јер се у најскорија времена једном успело, да се справама, које лете по ваздуху, може корисно послужити у време мира и у време рата: док су у 1849. години, при опсади Венеције, две стотине балона, — натоварени бомбама, с намером да се узнесу над варош и исту бомбардују, — натерани ветром над самим трупима аустријским и овима нанели више штете него опседнутом непријатељу, дотле данас ствар стоји другојаче, јер се већ по-

¹⁾ В. Живановић Посебни Део III § 94 I 2 б 1°.

²⁾ В. Живановић Посебни Део III § 94 I 2 б 1° (2).

мишља на прави рат у ваздуху, који је омогућен усавршавањем технике.

Држава има право, да, на основу своје суверености, пропише правила о употреби справа, које се крећу по ваздуху. Неке државе су таква правила већ прописале.

Код нас, на предлог Министра Унутрашњих Дела и Министра Војног — ради штеђења интереса државних у погледу спречавања ухођења, царинских права, народног здравља, и народне одбране, као и безбедности грађана — прописана је „Уредба о саобраћају справама, које се крећу по ваздуху“, која је публикована у 41. броју „Српских Новина“ од 21. фебруара ове године. Поменућемо само неке ствари из те уредбе, остављајући неопцењену по неку њену страну.

Један термин на српском језику, који би означавао разне врсте балона, аеростата, аероплана, летећих машина и т. п., не постоји. За то се прибегло описном изразу „справа, које се крећу по ваздуху“. Ове справа могу бити државно (као војне, полициске), јавне, приватне..., а у опште деле се на домаће или стране према томе, којој држави припадају њени сопственици. Ова подела на домаће и стране има свога практичног разлога, што за време мобилизације и рата никакве стране справа не могу летети над српском територијом сем кад Министар Унутрашњих Дела и Министар Војни издаду по своје нахођењу нарочиту дозволу за то; молба пак за давање ове дозволе може се одбити у сваком случају, кад надлежни нађу ма каквог разлога, да тако треба учинити. — Справе, не уживају екстериторијалност, а то ће рећи, да, и ако су стране, сматрају се као да су на територији и под влашћу државе, над којом се крећу.

Ухођење са справа, које се крећу по ваздуху, врши се најлакше. За ту цел се употребљавају фотографски апарати, за тим апарати радиотелеграфски и радиотелефонски, и голуби писмоноше, и друго. Да би се ухођење спречило наређује се, да на справама не сме бити поменутих објеката, осим по дозволи полициске власти, и да справа не смеју бацати од себе светлост, која се обично ноћу (после заласка а пре изласка сунца) употребљава, да би се осветлили предмети од интереса за уходе. Даље у циљу спречавања ухођења забрањује се, да справа лете у ваздушне реоне око утврђених места (сем по нарочитој дозволи), и наређује се да се при кретању морају држати онога правца, који им назначи полициска власт, уписујући то и у путну књигу. Ради отклањања ухођења прописани су и чланови 10. и 12. уредбе. У једној сличној страни уредби предвиђено је, колики је велики ваздушни реон око утврђених места, где се не сме летети; то одређивање реона, изражено у једном додатку пречника утврђеног места, има својих незгода, а код нас је неизводљиво и због тога, што утврђена места нису увек означена, позната, и класификована. За време мобилизације и рата шпијунажа са справа се врши и у погледу сазнања о кретању

трупа, а таква се шпијунажа може вршити и са ненадмашне даљине од једнајест хиљада метара, док се фотографисање може вршити успешно са висине од хиљаду и пет стотине метара, које се висине тешко и аероплани дохватају.

Да би се заштитила царинска права једне државе и народно здравље приступа се прегледу справа при прелазу границе. Као што се копненим или воденим путем не може на сваком мосту прећи граница једне државе, тако се граница ни ваздушним путем не може прећи где се хоће, већ тамо где власт одреди с погледом на удобност места за спуштање справа на земљу, како би се царинска и санитетска власт могла уверити о свему потребном и како би се употреба справа над територијом те државе саобразила постојећим прописима.

У уредби сви чланови осим 12. и 13. односе се и на време мира и на време рата, а члан 12. и 13. говоре само о употреби справа за време мобилизације и рата. Стране војне справа никако не смеју летети над српском територијом па ни у време мира.

По уредби се у опште захтева, да справа има дозволу, па да се може кретати по ваздуху. За постигнуће циља, који је постављен, прописана су извесна општа наређења, која се налазе у члану 2., 3., 4., 5., 6., 7. Свака исправа мора имати нарочито прописани знак; код сваке справа треба да буде тај знак разан; он се употребљава, да би се справа једна могла од сваке друге распознати са земље. Справе, које се крећу по ваздуху без дозволе и знака, противно прописима уредбе, лете, претпоставља се, у циљу да особље са тих справа врши недозвољене радње, и с тога је уредба чланом 14. дала право властима, да такве справа на сваки начин скину на земљу и спрече даље чињење кривичних дела.

Ако је особље на справама учинило какво казниво дело из кривичног закона или из војног кривичног закона, треба са њиме поступати по законским наређењима. Ако се пак особље огрешило једино о прописе уредбе о саобраћају справама које се крећу по ваздуху, треба ти прописи да добију савкцију казне из § 326. кривичног закона, па да одговорне може постићи казна и да им се могу одузети справа.

Цела уредба о овим справама јесте кратка и јасна.

Што се тиче давања сигнала онима, који су у ваздуху, да справа спусте на земљу пре него се употребе друге мере (пушке, топови и друго), ствар је доста тешка и о њој уредба ништа не говори. Сигнали морали би да се примају или органом слуха или органом вида. Ако се сигнал састоји у давању звука, потребно је, да звучни талас допре до уха онога, који се на справи у ваздуху налази; моћу тим ако је справа у већој даљини и у проређеним ваздушним реонима, звук ће се тешко преносити, тако да неће моћи ни доспети до уха ваздухопловца нарочито ако и његова справа услед мотора или другог чега даје шум. Ако се сигнал састоји у отпуштању какве свет-

лости или у покретима каквих оруђа, налази се на још веће тешкоће: отпуштање какве светлости може да буде примењено једино ноћу (односно у мраку); покрети пак каквих оруђа још се теже примењују, јер та оруђа никад не могу бити довољно велика и на довољно видном месту намештена, да падају у око ваздухопловцу, јер на пр. како се може претпоставити, да ће ваздухопловац видети, рецимо, једну повећу заставу, која се њија поред једне горестасне шуме, коју ветар заталасава а сунце обасјава како њу, у свој разноликости, тако и опште шаренило околне природе, — или да ће ваздухопловац запазити сигнал у једној вароши, где је растурено много и много већих објеката него што су сами сигнали. Уз то долази и тешкоћа у самом давању сигнала, јер за тај циљ треба нарочитих оруђа и нарочитих органа, који би давали сигнале; сигнала би требало да буде по целој земљи, у сваком месту, а органи за давање сигнала требали би да буду непрестано код оруђа којима се сигнали дају, па да се увек по потреби може сигнал дати, јер справа у ваздуху ретко је на једном месту и налази се у покрету, некад бржем од свих средстава локомоције по копну и води. — Пошто давање сигнала нема нарочитог практичног значаја, то се као ствар, која у већини случајева остаје непотребна формалност, може изоставити. — У уредби је речено, да ће власти употребити све мере, да се справа, које лете без дозволе, што пре спусте на земљу. Овим је довољно речено. Значи, да власти имају права да, испрхљујући, с погледом на хитност, блаже мере, примењују и теже мере, и принуде ма на који начин, да се справа спусти на земљу. Разуме се, да у блаже мере долази и давање знакова, из којих ваздухопловци могу закључити да их власт позива доле, — ако има вероватноће, да ће ти знакови моћи доспети у око или у ухо ваздухопловца. — У осталом онај, који се справама креће по ваздуху без потребне дозволе за то, тим самим што се без дозволе и знака пустио у ваздух, ставио је себе у положај, да му се не може саопштавати оно што интереси државе налажу и изложио је себе, својом вољом, евентуалним тешким последицама, за које он треба и да носи одговорност.

На крају можемо додати, да ће се временом многа питања, према еволуционом развићу права и технике, регулисати на подеснији начин.

А. Ј. Кузмановић.

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

— О, Боже мој, ја сам је изгубио трчећи; види, Лапијеру, да ти немаш?

— Немам, ја имам само четрдесет суа и ништа више.

Добро, дај, да пробам ако може да легне ствар.

Понудим кафецији два и по динара обећавајући да остатак донесем сутра, али он ни да чује.

— Ви мислите, повика он, да је довољно доћи овде па се најдрати, а плаћање на кукаво лето.

— Али молим вас, рекнем му ја, то се може десити и најчеститијом човеку.

— Причај ти то другом! Ко нема пара не треба ни да долази; или ако и дође да иште литар а не да се најде на весију.

— Не љутите се, добри човече, то не помаже.

— Доста је било приче, платите ми иначе ћу звати позорника.

— Позорника! Држ', ево и теби и њему, рекнем правоћи руком један покрет који је врло много уобичајен код простијег света.

— О, неваљалче, зар ти није доста што ми односиш мјл него још... повика он подносећи ми песницу под нос.

— Не да те изеде гуја! одговорим му. Не почињи или... Он се приближи и ја му пришијем један тежак шамар.

За овај мах ово је било ризично; Лапијер је предвиђао да ће то имати рђаве последице, али у тренутку, кад је се спремао да стругне а мене да остави да се извлачим како знам, колнер га шчоба за гушу вичући: лопови! у помоћ!

Стражара је била близу, полицајци навалише и, ово нас и по други пут између два реда утока (пушака). Мој друг покуша да објасни каплару како није крив, али се овај недаде умилостивити него нас затвори. Отада Лапијер поста ђутљив и тужан као какав калуђер; не отвори више уста. Око два сата изјутра комесар обиђе затвор и нареди да му се покажу похапшени. Лапијер изиђе први. Комесар му реће да ће га пустити ако пристане да плати. Зовнуше мене; уђем у канцеларију и познам г. Легоа; он познаде мене такође. У две речи кажем му шта је било; означим му место где су продате чарапе и марама, и док се он спремао да иде да одузме ове ствари, које су биле веома потребне за осуду Лапијерову, ја се вретим Лапијеру. Он није више ћутао.

— Веза ми је с очију пала, рече ми; видим шта је у ствари; има ту...

— Јесте! прекинем га ја. Претварај се ти колико хоћеш ја ћу ти рећи отворено. Да, има ту... али ако хоћеш да ти кажем, ја верујем да си ти тај који нас је натерао у ћуп (похапсио).

— Не, пријатељу! нисам ја и не знам који је, али ти си ми сумњивији него ма ко други.

На ове речи ја се наљутим, а он плану; за протњом дође дело: ми се потукосмо, те нас раздвојише. Кад сам остао сам ја нађем моју петодинарку и како кафеција није био поднео рачун за шамар, она је била довољна, не само да плати све његово потраживање, него још и да частим господу жандарме. Кад сам се ослободио ове дажбине није било више разлога да ме држе; изађем не рекав Лапијеру ни збогом; он је био добро

препоручен. Сутра дан сам дознао да је успех потпуно крунисао моје дело. Онај пар, Брас и Пом-Руж, ухваћени су у сред стварних доказа њихове срамне трговине и пошто су на њима самим нађене крадене ствари, морали су признати. Једино Лапијер је покушавао да одриче, али кад су га суочили са трговцем из улице Бишери, он је познао и човека и чарапе и мараму. Целу дружињу, и лопове и јатаке, затворише у Тврђаву да очекују пресуду. Ту нису дуго чекали па су дознали, да друг, који је играо ухапшеног Видока, не беше нико други до Видок који их је похапсио. Изненађење је било велико.

По изреченој пресуди сви су спроведени у казнени завод. У очи спровода био сам присутан њиховом окивању. Кад су ме видели нису се могли уздржати од смеја.

— Гледај твој рад, рече ми Лапијер; сад си задовољан, ниткове!

— Ја немам шта себи да пребацам, нисам вам ја препоручио да крадете. Нисте ли ме сами звали? Зашто сте били тако поверљиви? Кад човек ради занат као што је ваш мора мало боље да се чува.

— Свеједно, рече Комери; цабе си барлијао (проказивао) доћи ћеш ти у казнени завод.

— А дотле нек вам је срећан пут! Узмите ви моје место, а ако се кад вратите у Париз не дајте се ухватити у замку.

После овог одговора они почеше говорити међу собом.

— Он се још срди на нас! рече Ришелот; добро је то...

— Ти треба да ћутиш! одговори закупац стана Етјен; ти си га довео. Кад си га познавао требао си знати да је способан за проказивање.

— Да, све нам је то Ришелот направио, уздахну Пом-Руж, коме чекић у мало не разби главу.

— Не мрдај! викну грубо бравар.

— Он је увек онај који продаје тикве...

— Хоћеш ли ћутати, псето! чувај ћупу.

Ове речи бежу последње које сам чуо, али удаљујући се по извесним покретима видео сам да се разговор развија све више и више. Шта су говорили? Не знам.

Тридесет седма глава.

У лето 1812. године Хото, бивши полицајски тајни агент, коме је крађа била занимање, у жељи да се понова врати у полицајску службу, понуди ми своје услуге за свечаност у Сен-Клуду. Познато је да је та свечаност једна од највећих у околини Париза и да због велике множино света ту и крађивци долазе у великом броју. Био је петак кад ми је Хото дошао са једним другом. Његов ми је поступак у толико више изгледао чудноват што сам ја био тај који је прибавио податке на основу којих је био изведен пред суд. Може бити да је он рачунао да ми се тако приближи и да ми нешто напакости; та ми је мисао одмах пала на ум,

али сам га ипак лепо примио, чак сам му изјавио задовољство што није сумњао да сам увек вољан да му помогнем. Толико сам се показивао искрен да он није могао више сакрити своје намере: изненадна радост која му се показа на лицу увери ме да сам примајући његов предлог потпомагао његове планове, које он није мислио да ми повери. Видео сам како се у души весели што сам тако глуп. Како му драго, тек ја сам се правио да имам у њега велико поверење и уговорисмо да он прекосутра, у недељу, оде још у два сата и да се нађе тамо где највише света има како би нам показао свакога крађивца које буде познао.

Поменутог дана дошао сам у Сен-Клуд само са два агента који су били под мојом командом. Дошав на место потражим Хото-а, прођем свуд унакрст, прегледао сам све, загледао на све стране, али њега нигде; на послетку, после чекања од сат и по кад сам већ био изгубио стрпљење пошљем једнога од мојих пратиоца на главну стазу препоручујући му да прегледа свет неће ли где угледати нашега помагача, чије ми закашњење изгледаше тако исто сумњиво као и његова понуда да ми помогне.

Пратилац га је тражио читав сат и уморан од тражења врати се и јави ми да га није могао наћи. Један тренутак после дође Хото сам, био је сав у зноју. »Ви и не знате, рече нам, пролемао сам шест шатрава љевата, али они су икел-Лазо и одгљали су; штета! јер су врло опасни; али, оно што је одложено није изгубљено; наћи ћу их ја опет«.

Направим се да ову његову причу примам за готово и он је био уверен да ни мало не сумњам у његову исправност. Провели смо заједно већи део дана и остали смо се тек пред вече. Отишао сам био у жандармеријску постају где ми рекоше да су многи џепни сатови покрадени и то у правцу сасвим супротном ономе куда нас је Хото водио да пазимо. Тада ми је било јасно да нас је он водио на један крај да би на другом могао радити како је хтео. То је старо лукавство које лопови употребљавају да се обезбеде од полиције.

Пошто сам се ја уздржавао да му учиним ма и најмањи прекор Хото уобрази да ме може лако варати; али, ако нисам говорио ништа ја сам много мислио. Показујући ми се све већи пријатељ и док је он стигао да понови мајсторију, коју је извео у Сен-Клуду, ја сам му спремио био да га *уаглам* у првој прилици. Наш је однос био врло добар и бољи него што сам се и могао надати.

Једнога јутра враћајући се са Кафре-ом из предграђа Сен-Марко где смо провели ноћ, паде ми на памет да посетим пријатеља Хото. Нисмо били далеко од улице Сен-Пјер-о-беф, где је он становао. Предложим Кафре-у да пође са мном и овај приста; попнемо се, куцнем и Хото нам отвори. Он изгледаше зачуђен кад нас виде.

— Какво изненађење у ово доба? упита нас.

WWW.UNILIB.RS — Што изненађење рекнем му; дошли смо да попијемо коју.

— Ако је то, нека сте добро дошли! одговори он и затворивши врата завуче се понова у своју постељу. А где вам је ракија?

— Кафре ће је наћи.

Машим се у деп и како је Кафре више жалио паре него ноге, то он приста да је набави и сиће. За време његовог одсуства опазим да Хото има неки уморан изглед као човек који није одспавао своје уобичајено време, а и соба му је била у неред. Његово одело пре бачено него остављено, изгледаше као да је идржало неку велику муку; ципеле су биле покривене неким беличастим и још свежим глибом. Не закључити по овим околностима да је Хото тек био дошао кући значило би не бити Видок. У првом тренутку нисам из тога ни изводио какав закључак, али у брзо дух мој пође од претпоставке до претпоставке и у мени се заче сумња, али сам се чувао добро да је не одам. Нисам хтео да будем љубопитљив и из бојазни да не узнемиравам нашега пријатеља нисам га ништа ни питао. Говорили смо о киши и о лепом времену и то више о лепом времену него о киши и кад нам је нестало пића ми се растасмо.

Чим смо изишли нисам се могао уздржати а да не саопштим Кафре-у моја опажања. „Или се ја варам, рекнем му, или је Хото поћио негде ван куће. Није ту без ичега. — И ја то мислим одговори Кафре, пошто му је одело још мокро а ципеле му каљаве. Није тај ишао по прањину!

Хото није ни сањао да ми разговарам о њему. Где ли је био? Шта је радио? питали смо се узајмно; можда је у вежи са каквом бандом? Кафре није био мање љубопитљив од мене и ниједна претпоставка која му долажаше на памет не беше у прилог поштења Хотовог.

У подне, као увек, одемо да јавимо што смо имали преко ноћ; наш рапорт није био ни мало интересантан; реч ништа била је написана прско целога формулара. А, рече нам г. Ханри, у предграђу Сен-Марко људи су поштени; требао сам вас послати на булевар Сен-Мартин. Изгледа да господа крадљивци понова почињу њихов посао: однели су више од 250 килограма са једне зграде која се гради. Чувар их је гонио, али их није могао стићи и потврди да су били четворица. Крађа је извршена баш за време кише.

— За време кише! узвикнем; то је добро; ви познајете једног од тих крадљиваца.

— Који је то?

— Хото.

— Онај што је био у полицији и моли да поново буде примљен.

— Тај, тај.

Испричао сам одмах г. Ханри-у моја јутрошња опажања и како је он био мишљења да ја имам право, изашао сам на место да се уверим у оно што сам још само сумњао. Комесар кварта у коме је крађа извршена пошао је са мном на лице места и нађосмо добро утиснут траг од двеју

поткованих ципела: земља се беше улегла под теретом човека. Ови су трагови били од неоцењене вредности те сам наредио да се припази да се не униште, а већ био сам сигуран да ће се подударити са Хото-овом обућом. Позовем Кафре-а да иде са мном к њему и да бих могао проверити ствар а да осумњичени то и не примети радио сам овако: дошав његовој кући закуцамо јако на вратима. „Устани, устани, носимо јестиво“. Он устаде, отвори и ми уђосмо поводећи се, као људи који су мало више повукли.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

г. Ч. В. полицијски званичник пита: 1. кад у општини није одобрен ни прошло-годишњи буџет, како ће се издаци вршити; и 2. може ли се допунити таксом недовољно таксирана жалба на решење иследне власти по члану 50. закона о таксама, пошто првостепени суд упућује иследну власт да таксу накнадно наплати.

Одговор:

1. Сходно чл. 135. закона о општинама и члану 6. закона о окружним, средњим и општинским буџетима треба се управљати по дванајестинама буџета, који је последњи одобрен буџет те општине; и 2. Ако је жалба упућена поштом, а није довољном таксом снабдевена, треба је завести у протокол на оставити у акта. Ако је жалба примљена из руке треба поступити по члану 55. закона о таксама како би био кажњен одговорни чиновник због пријема и како би се такса накнадно наплатила по прописима законским од приватног лица или од правозаступника.

* * *

Суд општине чиниглавске актом бр. 133. од 11. фебруара ове године упутио је овакво питање:

Сиротиња се обратила општинској власти молбом и тражи, да јој се из општинског коша учини позајмица хране, како би се могла исхранити. Државна власт наређује општини, да се сиротиња помогне. Међу тим општински одбор не може радити, јер су одборници у рату. Пита се: ко ће онда да донесе одлуку по овоме предмету, — да ли општински суд или неко други, — и како треба поступати?

Одговор:

По тачки 10. члана 86. закона о општинама општински је одбор надлежан, да решава, коме да се издаје општинска потпора, — па према томе да одлучује и каква ће та потпора бити. По тачки 21. истога члана општински је одбор надлежан да решава и о свима предметима, које му закон о општинама или други закони стављају у надлежност, а исто тако и о свима оним предметима, за које није надлежан општински суд или збор, а треба да их уради или реши општина.

Најзад по члану 23. закона о општинским кошевима за позајмицу кошевске хране потребно је одобрење општинског одбора, који ће имати да оцени умесност зајма. — Општински одбор међутим у даноме случају не може да ради због тога, што су општински одборници растурили по војним дужностима у ратно доба тако да се и незна, када ће моћи рад у одбору да наставе, те је општински одбор у немогућности да питања о помоћи оскудним реши. Ова пак питања не трпе одлагања и морају се решити. — Ми знамо поједине законе о општинама, у којима је прописано све што треба па да у свакој прилици, ма каква она била, буде органа власти, који ће разне дужности отправљати. Наш закон о општинама није ирично предвидео овакве случајеве. Закони се међутим морају разумно тумачити (§ 8. грађанског закона), и не може се закључити, да једно питање може остати нерешено за то што закон изрично није предвидео како ће се дотични конкретни случај расправити. — Дакле треба, имајући у виду прописе из § 8. и 10. грађанског закона, протумачити закон о општинама и наћи пута и начина, да се питање о помоћи реши. — Налазимо, да би било у духу закона о општинама, ако би се поступило аналого члану 155. закона о општинама (први став), који гласи: „ако општински одбор не реши какав предмет, који би се тicao општих интереса, који му је ради решења три пута поднесен на писмени захтев надзорне власти или општинског суда, а међутим је за решење дотичне ствари једино одбор био надлежан, онда надзорна власт шаље дотични предмет на решење надлежном Министру, против чијег решења нема места жалби“. Пре свега потребно је, да се предмет тиче општих интереса, као што је исхрана оскудних породица; даље је потребно, у смислу речи „који му је три пута поднесен“, да се констатује, да одбор заиста не може да се скупи у седнице услед нередовних прилика (рата, за који се незна кад ће се свршити), а да решавање дотичног предмета не трпи одлагања; најзад је потребно, да је само одбор надлежан за расправу дотичне ствари. Тада треба овако урадити: општински суд треба да констатује све што је потребно, и да он преко надзорне власти учини предлог Министру Народне Привреде, да одобри, да се позајмица из општинског коша може чинити сиротним породицама.

* * *

Ј. С. К. практикант средњи молио је, да му се одговори на ово питање:

Окружно начелство донесе решење о премештају једног практиканта из окружног начелства у срез и о премештају једног практиканта из истог среза у окружно начелство с тим, да се размештај изврши првог дана идућег месеца и с тим, да практикант, који се из начелства претремшта, има право на станарину. Међу тим по захтову средњег практиканта, решење се изврши пре првога. Пита се: да ли практикант, премештен из среза, треба

да врати квартирину за неколико дана разлике и дали за то неколико дана ужива квартирину практикант, који је у срез дошао?

Одговор:

Окружно начелство по истоме праву, по коме је дошло одлуку о размештају практиканата, може ту одлуку и да мења, и оно је изменило ту одлуку, у погледу датума извршења размештаја, извршујући је пре рока — члан 32. закона о уређењу округа и срезова. Како је пак практиканту, премештенем из начелства, признато право на станарину кад буде у срезу, то налазимо да њему припада станарина од дана пријема дужности у канцеларији среског начелника, а да дотадањи срески практикант треба да врати више изузету станарину у толико пре, ако је он тражио, да се распоред изврши пре рока (§ 13. грађанског закона).

* * *

Драг. Миленковић начелник среза крагујевачког упутио је 11. фебруара тек. год. овакво питање:

„Указом од 8. ов. месеца бр. 1330. помилована су сва она лица, која су осуђена по извршним пресудама првостепених и виших судова по кривичном закону на затвор до једне године дана или на новчану казну до три стотине динара због дела, која се казне по званичној дужности. Код мене у притвору среском налази се једно лице, које издржава казну, на коју је извршено судском пресудом осуђено на шест месеци затвора за дело из § 223. тачка 2. кривичног закона. По наредби начелства, ја сам ово лице пустио из притвора у слободу. Молим за обавештење: да ли се ово помиловање односи и на она лица, која су по горњем законском пропису осуђена или не, јер ја налазим да се ово помиловање не односи на лица, која су горњим § осуђена“.

Одговор:

Кад крадљивац ноћу у згради где људи живе или у припадљиве затворене просторе уђе, ускочи или отвори, или се још за дана у таквима ради крађе прикрије и затвори и крађу изврши, казни се, по § 223. тач. 2. кривичног закона, без прирења на величину украденог предмета робијом до 10 година, која се под нарочитим олакшавајућим околностима може спустити на казну шесто-месечног затвора. Таква крађа, која се сматра као опасна, извића се и казни по званичној дужности (§ 4. кривичног судског поступка). Па како је кривац осуђен на шест месеци затвора због дела опасне крађе, и како је казна до године дана затвора опрштена свима осуђеницима, који су учинили дела, која се казне по званичној дужности, — то је срески начелник добро урадио што је послушао наредбу окружног начелства.

На случај да је нахођење среског начелника, изложено у његовом питању, било правилно, он не би смео без своје одговорности осуђеника пустити у слободу, и не би се могао заклонити кривичне од-

говорности тиме, што је од окружног начелства примио наредбу о пуштању осуђеника у слободу, кад та наредба не би одговарала акту о давању највише милости и закону.

* * *

Поједини часници и службеници општински отишли су на војне дужности, а дужности у општини морали су оставити. У појединим општинама на место отсутних часника и службеника уведени су у дужност заменици, а питања о издавању плата једнима или другима остала су нерешена, тако да општински судови незнају шта да раде, услед чега многи општински судови, и многи општински часници и службеници, обраћају се молбама, да им се објасни, како треба поступати при замењивању часника и службеника општинских и при издавању плата.

С тога чинимо следећа објашњења:

Часници општински, који примају плату од општине, јесу: председници општински, подпредседник општински, и кметови. Плата овим часницима општинским припада за сво време, док се на положајима налазе. Ове часнике власт може разрешити од дужности једино у случајевима изрично предвиђеним у закону о општинама а на основу извршне одлуке надлежне власти. Ако би часници општински, којим начином били спречени да за извесно време отправљају дужности своје, они се од дужности не могу дефинитивно разрешити, већ могу једино привремено дужност предати другом лицу, своме заступнику, који ће службу вршити до повратка часника на дужност. За заступање председника, подпредседника и кметова, према члану 120. закона о општинама, важи ред предвиђен у члану 38. истог закона. Ово важи, сумње нема, и за случај, кад часник оде на војну дужност. По петом ставу члана 120. закона о општинама, ономе, који је одређен да заступа дуже од петнајест дана у дужности председника општине, подпредседника или кмета, који је на одсуству или удаљен од дужности, даје се плата онога кога одређени заступа, а за то време не прима своју плату. Дакле заменици примају плату, кад су замењени часници на одсуству или удаљени од дужности. Могло би се рећи, да се ово не односи на часнике, који су отишли у рат. Али како нема специјалних прописа законских о томе, да ће часници, кад се налазе у рату, примати своју плату од општине и за то време, и како часници општински служе општини у првом реду на част своју, ad honorem, а не по професији и ради зараде, јер им се плата изузетно даје једино као накнада за само вршење службе и покриће трошкова и неке врсте штете, — то налазимо да је у духу закона, да се и на овај случај односи наређење из члана 120. закона о општинама, по коме плата следеће заступнику а не часнику, кад је овај у опште отсутан од дужности дуже од петнајест дана. — Но рат доноси и своје невоље. Није редак случај, да су општински часници довољно оскудни људи и да не престављају имућне домаћине,

тако, да управо својом платом издржавају породицу своју. Одласком таквих часника у рат, и губљењем плате за извесно време, породице им трпу оскудицу, У ратно доба отварају се срца свакоме, и милосрђе, више него икада, одликује племените душе. Председници и часници општински јесу први грађани у општини и њима и њиховим домовима треба да се поноси цела општина. У иметих идеја, оскудним часницима, односно њиховим породицама, не треба у време рата ускратити изворе за живот и не треба онима, који су на војишту загорчавати положај небригом за породице њихове, већ им треба издавати, по пристанку засупника општинских часника, у најмању руку разлику између плате одређене буџетом општинским на часнике и плате коју су примали они, који су постали заступници, или једну половину плате, ако су заступници општински одборници. Кад се ради на општим стварима, не треба у виду имати само своје интересе, већ сви треба да поднесемо један део терета.

Што се тиче општинских службеника, ствар стоји другојаче: — По члану 113. закона о општинама свака општина мора имати деловођу, кога бира на предлог општинског председника одбор општински, а према потреби може имати и писаре, које бира општински суд. По члану 112. закона о општинама свака општина има свога благајника, кога бира општински одбор. По члану 86. тачка 11. закона о општинама општински одбор бира лекара, инжињера, марвеног лекара и друга стручна лица. По члану 125. закона о општинама општинске писмонише поставља општински суд. И, по члану 109. закона о општинама председник општинског суда поставља ниже општинско особље и служитеље. — Она општинска власт, која поставља општинске службенике, има права и да их отпушта из службе. О отпуштању службеника из службе треба донети одлуку, исту саопштити дотичном и извршити је, али је потребно да та одлука извршеном постане. До разрешења од дужности на основу решења о отпунству дотични има право на плату. Ако општина има закључен уговор о служби са својим службеником, и у уговору предвиђен рок за његово трајање, онда се службеник без основа не може отпустити пре него рок уговорени дође; ако нема уговореног рока одказ службе може свага доћи, па и за време рата. Међу тим ни државној ни самоуправној власти и не пада на памет, да своје службенике отпусти из службе за то, што су отишли у рат; они су отишли да врше најузвишенију дужност, на браник Отаџбине, те се не сме нечовечношћу ударити на осећаје и животне интересе њихове. Све сине су свега овога и општинске власти те и неприступају отпуштању општинских службеника у овим временима. — Општински службеници, који су отишли у рат, требали су дужност привремено да предаду својим заступницима. Према члану 120. закона о општинама деловођи одређује заступника општински суд, благајнику општински одбор, а осталим служ-

беницима председник општине. — Општинским службеницима, који се налазе на војној дужности, у рату, припада право на плату за сво време, и општина је дужна да им плату издаје, докле год су у служби без обзира да ли су на дужности редовној или војној. Ово изводимо из следећег: 1. У члану 120. закона о општинама помиње се, да председник, подпредседник и кмет неће примати плату, ако више од петнајест дана одсуствују од дужности; па како се у томе члану говори и о заступању службеника општинских, и како за службенике није речено да у коме случају плату неће примати (изузимајући кад деловођа болује дуже од месец дана), то се може закључити да је законодавац хтео, да се службеницима свагда издаје плата пошто је по правилу службеницима професија служба, од које живе; и, 2. Члан 76. закона о устројству војске, који гласи: „Резервни официри, који су на вежбању и на служби у опште, имају за то време систематичну плату као и дејствителни официри, ако иначе никакву плату немају, но ако имају или су чиновници са мањом годишњом платом него што има дејствителни официр истог чина, добијају за време вежбања додаток својој плати до систематичне плате чина, који имају...“ има се, према законодавном тумачењу од 14. октобра 1912. године, разумети овако: да се ова одредба односи и на државне неуказне службенике, на пензионаре, као и на службенике самоуправних тела, округа, срезова и општина. (Дакле ово законодавно тумачење се не односи на часнике већ само на службенике општинске). Из овог протумаченог 76. члана као специјалног наређења излази, да општински службеници, кад су на војној дужности, у рату, имају права на плату из општинске касе, јер им се из државне касе плаћа само разлика између плате чина у војсци и плате из општинске касе. Истина у чл. 76. је реч о резервним официрима, али то не утиче на предње објашњење, пошто је однос између општине и њеног службеника исти, па био он резервни официр или редов у војсци: кад законодавац сматра, да војни обавезник, резервни официр, за време рата, има право на плату од општине, без поговора је да сматра, да и редов (или нижи чин) у рату има права на плату од општине као њен службеник. — Заменицима општинских службеника треба издавати извесне минималне плате од уштеђевина по дотичним буџетским кредитима или из кредита на непредвиђене потребе, а ти се заменици могу наћи и међу добровољцима, који ће приспати да без накнаде врше службу у општини у овим временима.

Сматрамо, да смо овим детаљнијим објашњењима исцрпили у главном све што треба по овоме питању.

К.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

КО ЈЕ ОВО?

Начелство округа београдског, актом својим од 18. тек. м-ца упутило је у општу државну болницу главо-немог дечка (чију слику износимо) за кога се незна ко је ни олакме је?

Износимо његову слику да би се утврдила идентичност и обраћамо пажњу свима полицијским и општинским властима да ако би што знали о њему, известе Управу града Београда с позивом на акт Бр. 4577.

ПОТЕРЕ

Војислав Симић кројач, раденик из Паланке, има да одговара за разбојништво, налази се у бегству.

Родом је из Рековца, среза левачког, округа моравског, стар 20 год., раста малог, у опште прномањаст; од одела има на себи: при капут и испод њега, мали шал; панталоне на штрафте, на глави шешир кафене боје и на ногама американске ципеле.

Депеша среског суда за срез јасенички Паланка Бр. 187.

Илија Вјеличић, некарски момак, родом из Нове Вароши, одговара за дело опасне крађе.

Стар 17 год., раста средњег, плав, очију смеђих; од одела има блузу и панталоне од првенкастог шајка, на глави шубару, а на ногама опанке; од особенних знакова има: у коленима ноге су му криве и кад иде избацује их у страну.

Депеша начелства округа чачанског Бр. 1545.

Велимир Марковић из Лорета, среза појешког одговара за дело опасне крађе.

Стар је 18 год., средњег стаса, сувољав, косе риђе; од одела има на себи: капу плаву — шајкачу, панталоне од сомота, половну памуклију.

Акт ужичког првостепеног суда Бр. 634.

Мирко Ковачевић, војни бегунац из Аустро-Угарске, извршио је више дела преваре, у јагодиској болници и однео око 120 дин. и један сат са дубле ланцем, емалиран и ибриггер кафе боје.

Стар је 28 год., средњег раста, прномањаст, бркова црних, брија се; одело му је црно, а на глави има шајкачу, на ногама чизме ланковане са тврдим сарама; од особенних знакова говори промукло кроз нос; влада језиком немачким, мађарским и српским.

Депеша начелника среза беличког Бр. 2204.

КРАЂА СТОКЕ

Ђорђу Димитријевићу, из Обреновца украђен је један коњ, стар 14 год., даке вране, па челу цветаст, без роваша.

Депеша начелника среза посавског округа ваљевског Бр. 1581

Ноћу између 22. и 23. тек. м-ца непознати допови украли су два вола Радисаву Јовановићу, из Медвеђе; матори су по 5 година, један је даке жуте, цветаст, буласт а други даке шарасте; оба поткована и без роваша и других знакова.

Депеша начелника среза деспотовачког Бр. 1300.

Ноћу између 23. и 24. м-ца непознати крађивци украли су Божићу П. Стојадиповићу, из Пољане, једну кобилу, затворено алатасте боје, цветаста, у задњу десну ногу путаста, стара 4 год., са жигом К. и једно ждребе доратасто, старо 10 месеци.

Депеша градског и среског суда Пожаревац Бр. 674.

Ноћу између 30. и 31. прош. м-ца украђено је Живојину С. Радићу из П. Метковића, једно јуне, даке зелене, старо 1 год., без роваша.

Депеша начелника среза поцерског Бр. 50.

МАНГУП СТОКА

У општини пиротској ухваћена су два мангуп вола, оба сиве боје, стара око 10 год., без жигова.

Депеша начелства округа пиротског Бр. 890.

НАЗНАЊЕ

Комилети „Полицијског Гласника“ за 1906, 1907, 1908, 1909, 1910, 1911 и 1912 год., у елегантном тврдом повезу, могу се добити у уредништву по цену од 20 динара за једну годину. Комилети у меком повезу за ове исте године могу се добити по цену од 15 дин. за једну год., или сви укупино за 80 динара.